



۱۱۵۹

۱۳۸۷/۱۱/۲۹

۱۳۸۷/۱۱/۴

به نام خدا

تأثیر فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید (*Anethum graveolens* L.) بر تغییرات  
قندهای انتهائی موجود بر غشاء های ساختارهای سیستم تناسلی موش صحرائی ماده

به وسیله

فرناز گرامی فر

پایان نامه

ارائه شده به تحصیلات تکمیلی دانشگاه به عنوان بخشی از فعالیت های تحصیلی  
لازم برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته:

زیست شناسی گرایش سلولی - تکوینی جانوری

از دانشگاه شیراز

شیراز

جمهوری اسلامی ایران

دلاعات مرکز میری  
تمیمه مرکز

۱۳۸۷/۱۱/۲۵

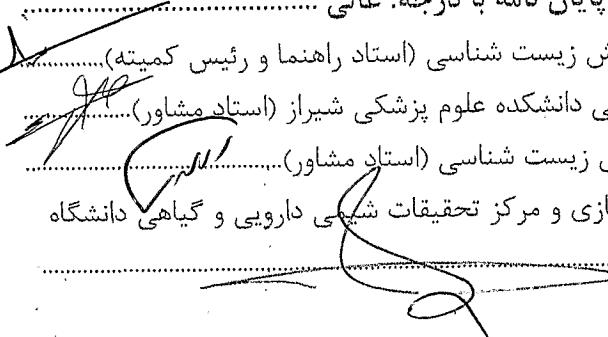
ارزیابی و تصویب شده توسط کمیته پایان نامه با درجه: عالی

دکتر ملیحه الزمان منصفی، استادیار بخش زیست شناسی (استاد راهنما و رئیس کمیته)

دکتر طاهره طلابی، دانشیار بخش آناتومی دانشکده علوم پزشکی شیراز (استاد مشاور)

دکتر امین الله بهاء الدینی، استادیار بخش زیست شناسی (استاد مشاور)

دکتر رامین میری، استاد دانشکده داروسازی و مرکز تحقیقات شیمی دارویی و گیاهی دانشگاه  
علوم پزشکی شیراز (استاد مشاور)



آبان ماه ۱۳۸۷

تقدیم به:

پدر و مادر عزیزم، دو نعمت بزرگ زندگیم که محبت بی دریغشان مرا سیراپ می‌کرد.

تقدیم به:

همسر مهربان و دلسوزم که در پرتو مهرش دشواری راه برایم آسان شد.

تقدیم به:

خواهران عزیز و فداکارم که در کلیه مسیر تحصیل علم مرا عاشقانه یاری کردند.

## سپاسگزاری

خداآوند بزرگ را به خاطر نعمتهايي که به من عطا نموده سپاس و ستايش مى کنم.

اکنون که اين رساله به پایان رسیده بر خود لازم مى دانم از استاد راهنمای گراميم، سرکار خانم دکتر منصفی، به خاطر زحمات بي دریغ و راهنمائيهاي مدبرانه شان، تشکر و قدردانی نمایم. از استاد مشاور ارجمندم، سرکار خانم دکتر طلابی، جناب آقای دکتر بهاء الدينی و جناب آقای دکتر میری به خاطر راهنمائيها و دقت نظر ارزنده شان تشکر می نمایم. از نماینده محترم تحصیلات تكميلي، جناب آقای دکتر محبت کار به خاطر قبول زحمت تشکر می نمایم.

از کارکنان محترم بخش زیست شناسی، خصوصا آقای جمالی و آقای هوشمند به خاطر همکاري هایشان تشکر می کنم.

از همکلاسيهاي گراميم، سرکار خانم الهام حسيني، سرکار خانم مریم زحمتی و جناب آقای مجتبی مسعودی به خاطر همکاريهایي که در طول تحصیل با من داشته اند، تشکر می کنم.

از تمامی دوستانم در بخش زیست شناسی، خصوصا گرایش فیزیولوژی و بیوسیستماتیک جانوری تشکر می کنم.

## چکیده

تاثیر فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ر. *Anethum graveolens L.* بر تغییرات قندهای انتهائی موجود بر غشاء های ساختارهای سیستم تناسلی موش صحرائی ماده

پوسیله‌ی:

## فرنار گرامی فر

گیاه شوید با نام علمی *Anethum graveolens L.* از خانواده چتریان می‌باشد. تحقیقات گذشته تأثیر این گیاه را بر تنظیم سیکل استتروس و افزایش سطح هورمون پروژسترون در پلاسمای اثبات رساندند لذا در تحقیق حاضر به بررسی تأثیر فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید بر میزان وزن استانداره ارگانهای تناسلی، هورمون های جنسی، طول سیکل استتروس، طول دوران بارداری و نوزادان حاصله و گلیکوکاتزوگیت های سطح بافت رحم و تخدمان پرداخته شد. ۳۷ سر موش صحرائی ماده بالغ از نزاد ویستار با وزن تقریبی ۱۸۰-۲۲۰ گرم به ۵ گروه کنترل، دریافت کننده دوز پایین آبی (۰/۰۵ g/kg) و دوز پایین الکلی (۰/۰۴۵ g/kg) و دوز بالای آبی (۰/۰۴۵ g/kg) و دوز بالای الکلی (۰/۰۴۵ g/kg) تقسیم شدند. گروههای آزمایشی به مدت ۱۰ روز (دو سیکل جنسی) و روزانه ۱ میلی لیتر از دوزهای مذکور را بصورت خوراکی دریافت می‌کردند. گروه کنترل ۱ میلی لیتر آب مقطر را به همان روش دریافت می‌کردند. جهت بررسی تغییرات سیکل جنسی، روزانه در ساعات معینی اسپیر واژئی تهیه می‌گردید. شروع دریافت عصاره از زمانی بود که موشهای در مرحله استتروس از سیکل استتروس قرار داشتند. در پایان، وقتی مجدداً به مرحله استتروس دومین سیکل جنسی می‌رسیدند، تعدادی جهت جفت‌گیری در کنار موش صحرائی نر در قفس جدا قرار داده می‌شدند و سپس در صورت بارداری و تولد نوزاد وزن و طول CRL (اندازه گیری می‌شد و سایر موشهای به استتروس رسیده تشریح شده، تخدمانها و لوله‌های رحمی جدا و توزین می‌گردیدند و با انجام خونگیری از آنورت پشتی حیوان میزان هورمون‌های استتروژن و پروژسترون سرم مورد سنجش قرار می‌گرفت. به منظور بررسی تغییرات هیستولوژیک تخدمان و رحم پس از آماده سازی بافتی و رنگ آمیزی با هماتوکسیلین-أوزین و تری کروم ماسون، مورفومتری با استفاده از میکرومتر مدرج چشمی اندازه گیری شد. جهت بررسی تغییرات احتمالی گلیکوکاتزوگیت‌های سطح اندومتر و تخدمان از لکتین‌های ConA، PNA، UEA، SBA و DBA استفاده گردید. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۱/۵ one-way ANOVA در سطح معنی داری  $P < 0.05$  تجزیه و تحلیل گردیدند. نتایج نشان داد که وزن استاندارد تخدمانها، لوله‌های رحمی و میزان هورمون‌های استتروژن و پروژسترون در هر چهار گروه تجویز عصاره با گروه کنترل تفاوت معنی دار آماده نداشته است. طول فاز دی‌استتروس در یک و دو سیکل در مقایسه با گروه کنترل افزایش معنی دار را نشان داده است. با وجود عدم تغییرات بافتی، در مورفومتری قطر دیواره رحم، قطر طولی و عرضی تخدمان، قطر هسته و سیتوپلاسم جسم زرد در مقایسه با گروه کنترل کاهش معنادار مشاهده شد. عدم بارداری و تولد نوزاد در گروههای دریافت کننده فراکسیون آبی نسبت به گروه کنترل مشاهده گردید. نتایج رنگ آمیزی با لکتین‌ها نیز نشان داد که تخدمان و رحم، تنها در رنگ آمیزی با لکتین‌های UEA و PNA پاسخ نداده‌اند. ولی در رنگ آمیزی با سایر لکتین‌ها اختلاف معنادار مشاهده شد به طوری که در ساخت و پراکنش قندهای  $\alpha$ -مانوز،  $N$ -استیل گلوكزا مین و  $N$ -استیل گالاكتوزآمین تغییراتی مشاهده شد. بر این اساس چنین نتیجه گیری می‌شود که تجویز خوراکی فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید اثراتی مشابه با عصاره تام داشته و از طریق مواد مؤثره و ترکیبات قادر به ایجاد تغییراتی در سیکل جنسی و هورمون های جنسی می‌باشد.

## فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: مقدمه
۲	۱-۱ مقدمه
۳	۲-۱ کلیات
۳	۲-۱-۱- رده بندی گیاه شوید
۴	۲-۲-۱- مشخصات گیاه شناسی
۵	۲-۳-۱- ترکیبات شیمیایی
۶	۴-۱- خواص و کاربرد شوید
۷	۳-۱- آناتومی سیستم تناسلی ماده
۸	۴-۱- سیکل استروس موش صحرابی
۱۰	۴-۱-۱- تنظیم هورمونی سیکل جنسی
۱۱	۵-۱- تکنیک رادیو ایمنو اسی ( Radio Immuno Assay ) برای اندازه گیری هورمون پروژسترون
۱۲	۶-۱- استروژن های محیطی
۱۲	۱-۶-۱- تکنیک ELISA ( immunosorbent linked enzyme )
۱۳	۱-۶-۱-۱- الایزای مستقیم
۱۳	۱-۶-۱-۲- الایزای غیر مستقیم
۱۴	۱-۶-۱-۳- الایزای ساندویچ
۱۵	۷-۱- گلیکوکانژوگیت ها (Glycoconjugates)
۱۵	۱-۷-۱- گلیکوپروتئین ها
۱۶	۲-۷-۱- پروتئوگلیکان ها
۱۶	۳-۷-۱- گلیکوپپتید ها
۱۶	۴-۷-۱- گلیکولیپید ها
۱۷	۸-۱- لکتین

صفحه	عنوان
۱۹	۱-۹-۱- اهداف تحقیق
۲۰	فصل دوم: مروری بر مطالعات گذشته
۲۱	۲-۱- تاثیر ضد میکروبی و ضد انگلی گیاه شوید
۲۲	۲-۲- اثرات کاهنده‌ی چربی خون گیاه شوید
۲۴	۲-۳- اثرات جهش زایی گیاه شوید
۲۶	۲-۴- اثرات ضد سرطانی گیاه شوید
۲۶	۲-۵- اثرات آنتی اکسیدانی گیاه شوید
۲۷	۲-۶- تاثیر گیاه شوید بر دستگاه گوارش
۲۹	۲-۷- تاثیر گیاه شوید بر دستگاه تناسلی
۳۱	۲-۸- اثرات سایر اعضای خانواده چتریان بر دستگاه تناسلی
۳۲	۲-۹- گزارشات مربوط به شناسایی گلیکوکانزروگیت‌ها توسط رنگ آمیزی با لکتین
۳۵	فصل سوم: مواد و روشها
۳۶	۳-۱- مواد
۳۷	۳-۲- وسائل
۳۸	۳-۳- روش کار
۳۸	۳-۳-۱- تهیه و شناسایی بذر گیاه شوید
۳۹	۳-۳-۲- تهیه فراکسیون آبی عصاره بذر گیاه شوید
۳۹	۳-۳-۳- تعیین دوز فراکسیون آبی بذر شوید
۴۰	۳-۴- حیوانات مورد آزمایش
۴۰	۳-۵- طرح آزمایش
۴۱	۳-۶- تهیه گسترش واژنی و تشخیص مراحل مختلف سیکل ستروس

صفحه	عنوان
۴۲	۷-۳-۳- روش تجویز عصاره
۴۲	۸-۳-۳- خونگیری
۴۴	۹-۳-۳- اندازه گیری هورمون پروژسترون
۴۴	۱۰-۳-۳- اندازه گیری هورمون استروژن
۴۴	۱۱-۳-۳- تهیه مقاطع پارافینی از تحمدان
۴۵	۱۱-۳-۳- پاساژ بافتی
۵۴	۱۲-۳-۳- بارداری و نوزادان
۵۵	۱۳-۳-۳- مراحل آماده سازی نمونه ها جهت رنگ آمیزی با لکتین
۵۵	۱۳-۳-۳- روش لکتین - هیستوشیمی
۵۸	۱۴-۳-۳- عکسبرداری و آنالیز
۵۸	۱۵-۳-۳- تجزیه و تحلیل داده ها
۵۹	فصل چهارم: نتایج
۶۰	۱-۴- تغییرات سیکل جنسی
۶۲	۲-۴- تغییرات وزن استاندارد سیستم تناسلی
۶۳	۳-۴- تغییرات سطح هورمون پروژسترون
۶۴	۴-۴- تغییرات سطح هورمون استروژن
۶۵	۵-۴- بررسی تغییرات طول دوران بارداری و نوزادان موش صحرایی
۶۶	۶-۴- بررسی تغییرات بافت شناسی و مورفومتری تحمدان و رحم
۷۳	۷-۴- تغییرات گلیکوکانزروگیت های تحمدان و رحم با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین
۸۸	فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری
۸۹	۱-۵- تاثیر فراسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر شوید بر وزن استاندارد سیستم و ارگان های تناسلی موش های صحرایی ماده

صفحه	عنوان
۸۹	۲-۵- اثر فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر شوید بر تغییرات سیکل جنسی
۹۱	۳-۵- تاثیر عصاره آبی عصاره آبی و الكلی بذر شوید بر تغییرات میزان هورمون پروژسترون
۹۱	۴-۵- تاثیر فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر شوید بر تغییرات میزان هورمون استروژن
۹۲	۵-۵- تاثیر فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر شوید بر تغییرات هیستولوژیک تخمدان و رحم
۹۳	۶-۵- تاثیر تاثیر فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر شوید بر گلیکوکانژوگیت‌های تخمدان و رحم
۹۵	۷-۵- تاثیر فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر شوید بر تغییرات طول دوران بارداری
۹۶	نتیجه گیری کلی
۹۷	پیشنهادات
۹۹	منابع

## فهرست جداول

عنوان و شماره	صفحه
جدول ۱-۴- میانگین و انحراف استاندارد طول دو سیکل جنسی و مراحل آن در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید	۶۰
جدول ۲-۴- میانگین و انحراف استاندارد طول یک سیکل جنسی و مراحل آن در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید	۶۱
جدول ۳-۴- میانگین و انحراف استاندارد وزن بدن و سیستم تناسلی درموش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید	۶۲
جدول ۴-۴- میانگین و انحراف استاندارد وزن تخمدان ها درموش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید	۶۳
جدول ۵-۴- میانگین و انحراف استاندارد غلظت هورمون های پروژسترون و استروژن درموش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید	۶۴
جدول ۶-۴- میانگین و انحراف استاندارد مربوط به طول دوره بارداری و تعداد نوزادان و قد و وزن نوزادان در زمان تولد درموش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید	۶۵
جدول ۷-۴- میانگین و انحراف استاندارد مورفومتری رحم در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید	۷۰
جدول ۸-۴- میانگین و انحراف استاندارد مورفومتری رحم در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید	۷۰
جدول ۹-۴- میانگین و انحراف استاندارد مورفومتری تخمدان در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید	۷۲
جدول ۱۰-۴- میانگین و انحراف استاندارد مورفومتری تخمدان در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید	۷۲

- جدول ۱۱-۴- میانگین و انحراف استاندارد مربوط به تغییرات شدت رنگ پذیری گلیکوکانزوگیت های تخدمان و رحم با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین Con A در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۷۴
- جدول ۱۲-۴- میانگین و انحراف استاندارد مربوط به تغییرات شدت رنگ پذیری گلیکوکانزوگیت های تخدمان و رحم با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین Con A در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۷۴
- جدول ۱۳-۴- میانگین و انحراف استاندارد تغییرات شدت رنگ پذیری گلیکوکانزوگیت های تخدمان با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین DBA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۷۷
- جدول ۱۴-۴- میانگین و انحراف استاندارد مربوط به تغییرات شدت رنگ پذیری گلیکوکانزوگیت های رحم با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین DBA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۷۷
- جدول ۱۵-۴- میانگین و انحراف استاندارد مربوط به تغییرات شدت رنگ پذیری گلیکوکانزوگیت های تخدمان با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین SBA را در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۸۰
- جدول ۱۶-۴- میانگین و انحراف استاندارد مربوط به تغییرات شدت رنگ پذیری گلیکوکانزوگیت های رحم با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین SBA را در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۸۰
- جدول ۱۷-۴- میانگین و انحراف استاندارد مربوط به تغییرات شدت رنگ پذیری گلیکوکانزوگیت های تخدمان با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین UEA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۸۱

عنوان و شماره

صفحه

- جدول ۱۸-۴ - میانگین و انحراف استاندارد مربوط به تغییرات شدت رنگ  
پذیری گلیکوکانژوگیت های رحم با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین UEA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید ۸۲
- جدول ۱۹-۴ - میانگین و انحراف استاندارد مربوط به تغییرات شدت رنگ  
پذیری گلیکوکانژوگیت های تخمدان با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین PNA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید ۸۳

## فهرست اشکال

صفحه	عنوان و شماره
۴	شكل ۱-۱- بذر گیاه شوید
۵	شكل ۱-۲- گیاه شوید
۸	شكل ۱-۳- دستگاه تناسلی موش صحرایی ماده
۱۰	شكل ۱-۴- مرحله پرو استروس
۱۰	شكل ۱-۵- مرحله استروس
۱۰	شكل ۱-۶- مرحله دی استروس
۱۱	شكل ۱-۷- دیاگرام تغییرات هورمونی و بافتی در هیپوفیز، تخمدان و رحم در طول یک سیکل جنسی
۴۳	شكل ۲-۱- تیدل گاواز
۴۳	شكل ۲-۲- روش گرفتن حیوان جهت گاواز
۴۳	شكل ۲-۳- خون گیری از آئورت پشتی
۵۰	شكل ۳-۴- مورفومتری قطر کل رحم در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید
۵۰	شكل ۳-۵- مورفومتری قطر دیواره، اندومتر و میومتر رحم در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید
۵۱	شكل ۳-۶- مورفومتری ارتفاع اپیتیلیوم رحم در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید
۵۱	شكل ۳-۷- مورفومتری طول غده رحم در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید
۵۲	شكل ۳-۸- مورفومتری تخمدان در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید
۵۲	شكل ۳-۹- مورفومتری جسم زرد تخمدان در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید

- شکل ۱۰-۳ - مورفومتری سلول های گرانولوزای جسم زرد تخمدان در موش های  
صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۵۳
- شکل ۱۱-۳ - مورفومتری فولیکول ثانویه تخمدان در موش های صحرایی تیمار  
شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۵۳
- شکل ۱۲-۳ - نوزادان موش صحرایی در زمان تولد ۵۴
- شکل ۱-۴ - مقطع طولی تخمدان موش های صحرایی گروه کنترل ۶۶
- شکل ۲-۴ - مقطع عرضی رحم موش های صحرایی گروه کنترل ۶۷
- شکل ۳-۴ - مقطع عرضی میومتریوم رحم در گروه های مختلف موش های  
صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۶۷
- شکل ۴-۴ - مقطع عرضی اندومتریوم رحم در گروه های مختلف موش های  
صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۶۸
- شکل ۴-۵ - مقطع طولی تخمدان در گروه های مختلف موش های صحرایی تیمار  
شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۶۸
- شکل ۴-۶ - مقطع عرضی رحم در گروه کنترل، رنگ آمیزی تری کروم ماسون ۶۹
- شکل ۷-۴ - مقطع طولی تخمدان در گروه کنترل، رنگ آمیزی تری کروم ماسون ۶۹
- شکل ۸-۴ - تغییرات گلیکوکانژوگیت های بافت پیوندی تخمدان با استفاده از  
روش رنگ آمیزی با لکتین Con A در موش های صحرایی تیمار شده با  
فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۷۵
- شکل ۹-۴ - تغییرات گلیکوکانژوگیت های سلول های سطح اندومتریوم رحم با  
استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین Con A در موش های صحرایی تیمار  
شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۷۵
- شکل ۱۰-۴ - تغییرات گلیکوکانژوگیت های سلول های سطح میومتریوم رحم با  
استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین Con A در موش های صحرایی تیمار  
شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۷۶
- شکل ۱۱-۴ - تغییرات گلیکوکانژوگیت های سطح سلول های گرانولوزای فولیکول  
ثانویه تخمدان با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین DBA در موش های  
صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۷۸
- شکل ۱۲-۴ - تغییرات گلیکوکانژوگیت های بافت پیوندی تخمدان با استفاده از  
روش رنگ آمیزی با لکتین DBA در موش های صحرایی تیمار شده با  
فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید ۷۸

## عنوان و شماره

## صفحه

- شکل ۱۳-۴- تغییرات گلیکوکانژوگیت های سطح سلول های اندومتریوم رحم با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین DBA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید
- شکل ۱۴-۴- تغییرات گلیکوکانژوگیت های سطح سلول های جسم زرد تحمدان با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین SBA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید
- شکل ۱۵-۴- تغییرات گلیکوکانژوگیت های سطح سلول های میومتریوم رحم با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین SBA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید
- شکل ۱۶-۴- تغییرات گلیکوکانژوگیت های بافت پیوندی تحمدان با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین UEA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید
- شکل ۱۷-۴- تغییرات گلیکوکانژوگیت های سطح سلول های رحم با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین UEA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید
- شکل ۱۸-۴- تغییرات گلیکوکانژوگیت های بافت پیوندی تحمدان با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین PNA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الکلی بذر گیاه شوید.

## فهرست نمودارها

عنوان و شماره	صفحه
نمودار ۱-۴- طول دو سیکل جنسی و مراحل آن در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید	۶۱
نمودار ۲-۴- طول یک سیکل جنسی و مراحل آن در موشهای صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید	۶۲
نمودار ۳-۴- وزن استاندارد سیستم تناسلی درموش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید	۶۳
نمودار ۴-۴- غلظت هورمون های پروژسترون و استروژن (pg/ml) درموش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید	۶۴
نمودار ۵-۴- طول دوره بارداری و تعداد نوزادان و قد و وزن نوزادان در زمان تولد درموش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید	۶۵
نمودار ۶-۴- مورفومتری رحم در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید	۷۰
نمودار ۷-۴- مورفومتری رحم در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید	۷۱
نمودار ۸-۴- مورفومتری تخدمان در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید	۷۲
نمودار ۹-۴- مورفومتری سلول های گرانولوزای جسم زرد تخدمان در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید	۷۳
نمودار ۱۰-۴- تغییرات شدت رنگ پذیری گلیکو کانزروگیت های سطح سلول های جسم زرد تخدمان با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین های ConA, PNA, UEA, SBA, DBA آبی و الكلی بذر گیاه شوید	۸۵

عنوان و شماره

صفحه

- نومودار ۴-۱۱- تغییرات شدت رنگ پذیری گلیکوکانژوگیت های سطح سلول های گرانولوزای فولیکول با روش رنگ آمیزی با لکتین های DBA, ConA, PNA, UEA, SBA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره ای آبی و الكلی بذر گیاه شوید ۸۵
- نومودار ۴-۱۲- تغییرات شدت رنگ پذیری گلیکوکانژوگیت های بافت پیوندی تخمدان با روش رنگ آمیزی با لکتین های SBA, DBA, ConA, PNA, UEA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید ۸۶
- نومودار ۴-۱۳- تغییرات شدت رنگ پذیری گلیکوکانژوگیت های سطح سلول های میومتریوم رحم با استفاده از روش رنگ آمیزی با لکتین های ConA, PNA, UEA, SBA, DBA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید ۸۶
- نومودار ۴-۱۴- تغییرات شدت رنگ پذیری گلیکوکانژوگیت های سطح سلول های اندومتریوم رحم با روش رنگ آمیزی با لکتین های DBA, ConA, PNA, UEA, SBA در موش های صحرایی تیمار شده با فراکسیون آبی عصاره آبی و الكلی بذر گیاه شوید ۸۷

# فصل اول

## مقدمه و کلیات

## مقدمه

### ۱-۱ - مقدمه

انسان اولیه از گیاهان به عنوان غذا و دارو استفاده می‌کرد. در این راستا به مروز زمان و با کمک نوعی غریزه انسانی و آزمash و خطا و نیز تجربه های ناموفق فراوان، موفق به کشف برخی ویژگی ها در گیاهان شد و براساس این ویژگی ها، گیاهان را شناسایی و طبقه بندی کرد. استفاده از گیاهان دارویی به منظور درمان با تاریخ زندگی انسان همزمان بوده است. انسان در تمام دوران تاریخ چاره ای جز تسلیم به گیاهان نداشت. اگر چه در نیم قرن گذشته استفاده از داروهای شیمیایی و سنتزی به شدت رواج یافت ولی به سرعت آثار زیان بار آن ها بر زندگی سبب گرایش مجدد به گیاهان دارویی گردید. تاریخ طب در کشور ما مربوط به دوره‌ی آریایی‌ها می‌باشد و اوستا (۶۵۰۰ ق.م) اولین کتابی است که از گیاهان دارویی سخن گفته است. به نقل از اوستا اولین پزشک ایرانی، تریته پدر گرشاسب که پهلوان بوده است از کاربرد گیاهان دارویی و عصاره آنها اطلاع داشته و مقام او در طب نظیر مقام ایمهوتپ (۳۵۰۰ ق.م) در مصر باستان، انقلبیوس در یونان و آسکولانیوس در روم (سه رب النوع درمان) بوده است. در کتابهای پهلوی هوم را سرور همه ی گیاهان و استفاده از آن را باعث عمر جاودان می‌داند. قدیمی ترین کتاب چینی منسوب به شینون (۲۸۰۰ ق.م) ۱۰۰۰ گونه ی دارویی را شرح داده است. ظهور دانشمندانی نظیر سقراط، دیوسکورید، رازی، هروی، ابن سینا، ابوریحان بیرونی، جرجانی، خاندان بختیشون سبب گسترش این علم در جهان گردید. کشور ما ایران سرزمین میوه ها، سبزی ها و گیاهان فراوان و اعجاب انگیز است و از تنوع گیاهی فراوانی برخوردار است. آگاهی از خواص متعدد این گیاهان سودهای سرشاری را به دنبال خواهد داشت. داروهای حاصل از این گیاهان دارای ماهیت طبیعی می‌باشند و عوارض جانبی ناخواسته نداشته، به راحتی در دسترس عموم قرار دارند و استفاده از آنها به عنوان دارو جهت درمان بیماری ها مناسب می‌باشد.

## ۱-۲- کلیات

### ۱-۲-۱- رده بندی گیاه شوید

گیاه شوید با نام علمی *Anethum graveolens* L. از خانواده چتریان می باشد. این خانواده دارای ۱۱۴ جنس و ۴۲۰ گونه است. بسیاری از میوه های گیاهان این خانواده حاوی اسانس بوده و در داروسازی استفاده می شوند. زیره سیاه، کرفس، هویج، رازیانه، آنیسون، گشنیز و جعفری نیز متعلق به این خانواده می باشند. این خانواده گسترش جهانی داشته و گیاه بومی آسیای غربی و اروپای جنوبی می باشد (امید بیگی، ۱۳۷۹؛ قهرمان، ۱۳۷۳؛ مظفریان، ۱۳۷۹؛ Chevalier, 2001؛ Fritz weirs, 2001).

گیاه شوید گاهی در بعضی از کشورهای انگلیسی زبان Dillby و در بعضی از زبان های محلی آسیایی با عنوان sowa یا shepu و به فارسی شوید، شبت، شود، به عربی سذاب البر، شبت، به انگلیسی Dill، European Dill، American dill، به آلمانی Gurkenkraut و به فرانسوی Aneth odorant ، Fenouil batard و به روسی Ukrop و به ژاپنی Inondo، Diru نامیده می شود (Ames and Duck, 2002).

### ۱-۲-۲- مشخصات گیاه شناسی

شوید گیاهی است یکساله یا دوساله و علفی که گاهی ارتفاع آن به یک متر هم می رسد و تمام پیکر گیاه معطر می باشد. رشد این گیاه به صورت کاملا راست صورت می گیرد. ریشه هی آن مخروطی، راست، سفید، نازک و کمانشواب و به طول تقریبی ۳۰ - ۱۰ سانتی متر است. ساقه هی آن مستقیم، متناوب، با انشواب نسبتاً زیاد، استوانه ای شکل، نازک، بدون کرک، صاف و برآق، میان تهی به ارتفاع ۴۰ - ۱۰ سانتی متر است (زرگری، ۱۳۶۹؛ Duck, 1989).

برگ ها کوچک، متناوب، نازک، ظریف و نرم، بدون کرک به رنگ سبز تیره با پهنه ک منقسم و بریدگی های نخی شکل و گل ها: کوچک، دوجنسی، سفید تا زرد رنگ و در انتهای ساقه های اصلی و فرعی در چترهای مرکب به قطر ۱۵-۲۰ سانتی متر پدیدار می شوند. میوه فندقه (حضور لبه بال مانند در کناره ای آن)، به رنگ قهوه ای شکلاتی و بسیار- تند و تلخ، بیضی مسطح، در سطح آن برجستگهایی به رنگ زرد و در کناره های آن لبه بال مانند به رنگ زرد روشن مشاهده می شود که ۵-۶ میلی متر طول، ۳-۴ میلی متر عرض و